

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ ഉദ്ധവഗീതാസു

॥ വിംശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ വിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ഗുണാനാമസമിശ്രാണാം പുമാൻ യേന യഥാ ഭവേത് |
തന്മേ പുരുഷവർയേദമുപധാരയ ശംസതഃ || 20.1 ||

ശമോ ദമസ്തിതിക്ഷേക്ഷാ തപഃ സത്യം ദയാ സ്മൃതിഃ |
തുഷ്ടിസ്ത്യാഗോസ്സുഹാ ശ്രദ്ധാ ഹീർദയാദിഃ സ്വനിർവൃതിഃ || 20.2 ||

കാമ ഇഹാ മദസ്തൃഷ്ണാ സ്തംഭ ആശീർഭിദാ സുഖം |
മദോത്സാഹോ യശഃപ്രീതിർഹാസ്യം വീര്യം ബലോദ്യമഃ || 20.3 ||

ക്രോധോ ലോഭോഽനൃതം ഹിംസാ യാച്ഛാ ദംഭഃ ക്ലമഃ കലിഃ |
ശോകമോഹൗ വിഷാദാർത്ഥീ നിദ്രാഽശ്വാ ഭീരനുദ്യമഃ || 20.4 ||

സത്യസ്യ രജസശ്ചൈതാസ്തമസശ്ചാനുപൂർവശഃ |
വൃത്തയോ വർണിതപ്രായാഃ സന്നിപാതമഥോ ശൂൺ || 20.5 ||

സന്നിപാതസ്ത്വഹമിതി മമേത്യുദ്ധവ യാ മതിഃ |
വ്യവഹാരഃ സന്നിപാതോ മനോമാത്രേന്ദ്രിയാസുഭിഃ || 20.6 ||

ധർമേ ചാർഥേ ച കാമേ ച യദാസൗ പരിനിഷ്ഠിതഃ |
ഗുണാനാം സന്നികർഷോഽയം ശ്രദ്ധാരതിധനാവഹഃ || 20.7 ||

പ്രവൃത്തിലക്ഷണേ നിഷ്ഠാ പുമാൻ യർഹി ഗൃഹാശ്രമേ |
സ്വധർമേ ചാനുതിഷ്ഠേത ഗുണാനാം സമിതിർഹി സാ || 20.8 ||

പുരുഷം സത്ത്വസംയുക്തമനുമീയാച്ഛമാദിഭിഃ |
കാമാദിഭി രജോയുക്തം ക്രോധാദ്യൈസ്തമസാ യുതം || 20.9 ||

യദാ ഭജതി മാം ഭക്ത്യാ നിരപേക്ഷഃ സ്വകർമഭിഃ |
തം സത്ത്വപ്രകൃതിം വിദ്യാത് പുരുഷം സ്ത്രീയമേവ വാ || 20.10 ||

യദാ ആശിഷ ആശാസ്യ മാം ഭജേത സ്വകർമഭിഃ |
തം രജഃപ്രകൃതിം വിദ്യാദ്ധിംസാമാശാസ്യ താമസം || 20.11 ||

സത്ത്വം രജസ്തമ ഇതി ഗുണാ ജീവസ്യ നൈവ മേ |
ചിത്തജ്ഞാ യൈസ്തൂ ഭൂതാനാം സജ്ജമാനോ നിബധ്യതേ || 20.12 ||

യദേതരൗ ജയേത് സത്ത്വം ഭാസ്വരം വിശദം ശിവം |
തദാ സുഖേന യുജ്യേത ധർമജ്ഞാനാദിഭിഃ പുമാൻ || 20.13 ||

യദാ ജയേത്തമഃ സത്ത്വം രജഃ സംഗം ഭിദാ ചലം |
തദാ ദുഃഖേന യുജ്യേത കർമണാ യശസാ ശ്രിയാ || 20.14 ||

യദാ ജയേദ് രജഃ സത്ത്വം തമോ മൂഢം ലയം ജഡം |
യുജ്യേത ശോകമോഹാഭ്യാം നിദ്രയാ ഹിംസയാഽശ്രയാ || 20.15 ||

യദാ ചിത്തം പ്രസീദേത ഇന്ദ്രിയാണാം ച നിർവൃതിഃ |
ദേഹേഭ്യം മനോഽസംഗം തത്സത്ത്വം വിദ്ധി മത്പദം || 20.16 ||

വികുർവൻ ക്രിയയാ ചാധീരനിവൃത്തിശ്ച ചേതസാം |
ഗാത്രാസ്യാസ്ഥ്യം മനോ ഭ്രാന്തം രജ ഏതൈർനിശാമയ || 20.17 ||

സീദച്ചിത്തം വിലീയേത ചേതസോ ഗ്രഹണൈക്ഷമം |
മനോ നഷ്ടം തമോ ശ്ലാനിസ്തമസ്തദുപധാരയ || 20.18 ||

ഏധമാനേ ഗുണേ സത്തേ ദേവാനാം ബലമേധതേ |
അസുരാണാം ച രജസി തമസ്യുദ്ധവ രക്ഷസാം || 20.19 ||

സത്യാജ്ജാഗരണം വിദ്വാദ് രജസാ സ്വപ്നമാദിശേത് |
പ്രസ്യാപം തമസാ ജ്ഞോസ്സുരീയം ത്രിഷു സന്തതം || 20.20 ||

ഉപർയുപരി ഗച്ഛന്തി സത്തേന ബ്രാഹ്മണാ ജനാഃ |
തമസാധ്യോധ്യ ആമുഖ്യാദ് രജസാന്തരചാരിണഃ || 20.21 ||

സത്തേ പ്രലീനാഃ സ്വർയാന്തി നരലോകം രജോലയാഃ |
തമോലയാസ്സു നിരയം യാന്തി മാമേവ നിർഗുണാഃ || 20.22 ||

മദർപണം നിഷ്ഠലം വാ സാത്തുതികം നിജകർമ തത് |
രാജസം ഫലസങ്കൽപം ഹിംസാപ്രായാദി താമസം || 20.23 ||

കൈവൽയം സാത്തുതികം ഇത്താനം രജോ വൈകൽപികം ച യത് |
പ്രാകൃതം താമസം ഇത്താനം മന്നിഷം നിർഗുണം സ്മൃതം || 20.24 ||

വനം തു സാത്തുതികോ വാസോ ഗ്രാമോ രാജസ ഉച്യതേ |
താമസം ദ്യുതസദനം മന്നികേതം തു നിർഗുണം || 20.25 ||

സാത്തുതികഃ കാരകോസംഗീ രാഗാന്യോ രാജസഃ സ്മൃതഃ |
താമസഃ സ്മൃതിവിഭ്രഷ്ടോ നിർഗുണോ മദപാശ്രയഃ || 20.26 ||

സാത്തുതിക്യാധ്യാത്മികീ ശ്രദ്ധാ കർമശ്രദ്ധാ തു രാജസീ |
താമസ്യധർമേ യാ ശ്രദ്ധാ മത്സേവായാം തു നിർഗുണാ || 20.27 ||

പഥ്യം പൂതമനായസ്സമാഹാര്യം സാത്തുതികം സ്മൃതം |
രാജസം ചേന്ദ്രിയപ്രേഷം താമസം ചാർതിദാശുചി || 20.28 ||

സാത്തുതികം സുഖമാത്മോത്ഥം വിഷയോത്ഥം തു രാജസം |
താമസം മോഹദൈന്യോത്ഥം നിർഗുണം മദപാശ്രയം || 20.29 ||

ദ്രവ്യം ദേശഃ ഫലം കാലോ ഇത്താനം കർമ ച കാരകഃ |
ശ്രദ്ധാവസ്ഥാക്യുതിർനിഷ്ഠാ ത്രൈഗുണ്യഃ സർവ ഏവ ഹി || 20.30 ||

സർവേ ഗുണമയാ ഭാവാഃ പുരുഷാവ്യക്തധിഷ്ഠിതാഃ |
ദൃഷ്ടം ശ്രുതമനുധ്യാതം ബുദ്ധ്യാ വാ പുരുഷർഷഭ || 20.31 ||

ഏതാഃ സംസൃതയഃ പുംസോ ഗുണകർമ്മനിബന്ധനാഃ |
യേനേമേ നിർജ്ജിതാഃ സൗമ്യ ഗുണാ ജീവേന ചിത്തജാഃ |
ഭക്തിയോഗേന മന്നിഷോ മദ്ഭാവായ പ്രപദ്യതേ || 20.32 ||

തസ്മാദ് ദേഹമിമം ലബ്ധ്വാ ഇത്താനവിഇത്താനസംഭവം |
ഗുണസംഗം വിനിർധൂയ മാം ഭജന്തു വിചക്ഷണാഃ || 20.33 ||

നിഃസംഗോ മാം ഭജേദ് വിദ്യാനപ്രമത്തോ ജിതേന്ദ്രിയഃ |
രജസ്തമശ്ചാഭിജയേത് സത്ത്വസംസേവയാ മൂനിഃ || 20.34 ||

സത്ത്വം ചാഭിജയേദ് യുക്തോ നൈരപേക്ഷേച്യുണ ശാന്തധീഃ |
സമ്പദ്യതേ ഗുണൈർമുക്തോ ജീവോ ജീവം വിഹായ മാം || 20.35 ||

ജീവോ ജീവവിനിർമുക്തോ ഗുണൈശ്ചാശ്രയസംഭവൈഃ |
മയൈവ ബ്രഹ്മണാ പൂർണോ ന ബഹിർനാന്തരശ്ചരേത് || 20.36 ||

|| ഇതി ഉദ്ധവഗീതാസു വിംശോധ്യായഃ സമാപ്തഃ ||